

РЕШЕНИЕ

№ 66

гр. гр. Своге, общ. Своге, обл. София, 31.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – СВОГЕ в публично заседание на пети юли през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Румен Ат. Стойнов

при участието на секретаря Ирена С. Стоянова
като разгледа докладваното от Румен Ат. Стойнов Гражданско дело №
20221880100489 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното :

Настоящото дело е образувано по искова молба, подадена от П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, чрез пълномощник, против „Изи Асет Мениджмънт” АД, ЕИК 131576434, и против „Файненшъл България” ЕООД, ЕИК 202513690. Твърди се, че между ищеца, като кредитополучател, и първия ответник, като кредитор, е сключен Договор за паричен заем № 4479056 от 10.05.2022 г., по силата на който на В. е предоставен кредит в размер на 2500 лева. Според чл. 4 от договора за кредит тя е поела задължение да сключи договор за гаранция с втория ответник, като в исковата молба се излага, че договорът за кредит в цялост, евентуално посочената клауза от него са нищожни, тъй като противоречат на закона или го заобикалят или противоречат на добрите нрави, поради което се иска от съда да прогласи твърдяната недействителност. По същите съображения и на почти същите основания, без противоречието със закона, се иска да се прогласи за нищожен договор за предоставяне на гаранция № 4479056, сключен на 10.05.2022 г. между П. В. и „Файненшъл България” ЕООД. Предявени са отрицателни установителни иски за цялостна нищожност на договор за паричен заем, евентуално в частта му относно договореното обезпечение чрез сключване на договор за гаранция, както и за цялостна нищожност на договора за гаранция. Според ищеца оспорените договори/клаузата от първия противоречат на чл. 11 и чл. 19, ал. 4 от Закона за потребителския кредит (ЗПК) и на чл. 143, ал. 1 и чл. 146 от Закона за защита на потребителите (ЗЗП), или ги заобикалят, като и накърняват добрите нрави, поради което са нищожни на основание чл. 26, ал. 1, предл. 1, предл. 2 и предл. 3 от Закона за задълженията и договорите

(33Д) – без първото основание относно договора за гаранция. Изложените факти, при които се иска прогласяването на недействителността на договорите (част от единия), ищецът може да свързва с различни основания. В такъв случай подвеждането на фактите под същинското законово основание за недействителност е въпрос на правна квалификация на иска. Да даде точната квалификация на иска е задължение на съда, а не на ищеца, доколкото не се включва в съдържателните изисквания за редовност на исковата молба. Когато са предявени иски за недействителност, всички иски са предявени в условията евентуалност, тъй като никоя сделка не може да бъде нищожна на повече от едно основание. Във всички случаи съдът е длъжен да разгледа първо основанията на нищожност, подредени според тежестта на порока. Отделно от изложеното, по силата на чл. 7, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК), съдът служебно следи за наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, като последният не е длъжен да посочи конкретна правна норма, на която противоречи договорна клауза.

От страна на ответните дружества са подадени писмени отговори, чрез пълномощници. Оспорват се фактическите твърдения и правните съждения изложени в исковата молба, като от първото дружество се твърди, че договора за заем и оспорената клауза от него не е нищожна защото е съобразена с правилата за защита на потребителите. От втория ответник се посочва, че договорът за предоставяне на гаранция не е потребителски и е съобразен с приложимите към него законови изисквания.

По делото са приети писмени доказателства представени от ищеца. Предмет на делото е прогласяване на нищожност на договор/част от договор, поради което неотнормирани са обстоятелства свързани с изпълнението/неизпълнението на договореното между страните.

Свогенският районен съд, първи състав, като взе предвид становищата на страните и съобразявайки събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, прие за установено следното от фактическа и от правна страна :

От приобщените по делото писмени доказателства безспорно се установява, че на 10.05.2022 г. между П. В. и „Изи Асет Мениджмънт“ АД е сключен Договор за потребителски кредит № 4479056. Договорът е за сумата от 2500 лева, която е следвало да бъде върната на 36 месечни вноски, при фиксиран годишен лихвен процент 40 % и годишен процент на разходите (ГПР) – 48,64. Според чл. 4 от договора, кредитът е обезпечен с поръчителство в полза на заемотателя, от одобрено от него дружество-гарант. По делото е приложен договор за предоставяне на гаранция № 4479056/10.05.2022 г. между „Файненшъл България“ ЕООД и ищеца, съгласно който гаранта се задължава да отговаря спрямо „Изи Асет Мениджмънт“ АД за изпълнението на всички задължения произтичащи от договора за потребителски кредит, като таксата за предоставяне на гаранция е в размер на 1105,92 лева – платима на месечни вноски според погасителния план.

По своя характер сключения между страните договор за потребителски кредит (паричен заем) е такъв по чл. 9, ал. 1 ЗПК и за него, по силата на чл. 24 ЗПК, се прилагат нормите на чл. 143 – 148 ЗЗП. Съдът, съобразявайки

приетите по делото доказателства и относимите правни норми, намира, че сключения между П. В. и „Изи Асет Мениджмънт” АД договор за предоставяне на потребителски кредит съдържа неравноправна клауза, която го прави частично недействителен. Конкретно такава е клаузата посочена в чл. 4 от договора, относно обезпечаването на задълженията на кредитополучателя по договора за кредит с гаранция от „Файненшъл България” ЕООД в полза на „Изи Асет Мениджмънт” АД.

Съдът приема, че уговорката съдържаща се в чл. 4 от договора за кредит е неравноправна и поради това нищожна. Кредиторът разполага със задължение и с достатъчно много източници на информация, за да оцени предварително кредитоспособността на потребителя (чл. 16 ЗПК) и ако оценката му е лоша, той вместо да сключи договор може да откаже да предостави кредит (чл. 18 ЗПК). В случая, включването на клаузата за обезпечение на задълженията по кредита противоречи на закона, като на практика тази клауза прехвърля риска от неизпълнение на задължението на кредитора за предварителна оценка на кредитоспособността на длъжника върху последния и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията му. Непредставянето на обезпечение само по себе си не води до никакви вреди на заемодателя. Такива биха възникнали едва при неизпълнение на задължението на заемателя за връщане на заетата сума и невъзможност за удовлетворяване от имуществото му. Този риск следва да се съобрази от заемодателя към момента на сключване на договора за заем и да намери отражение при вземането на решение за отпускането му, а не предварително да се постави условие за предоставяне на обезпечение. Посоченото навежда на извод, че чл. 4 от договора за кредит съдържа клауза, която е неравноправна по смисъла на ЗЗП, а това я прави нищожна поради противоречие на чл. 146, ал. 1 ЗЗП, т.е. на закона. Порокът на сделката поради противоречие със закона се състои в нарушаване на императивна правна норма и е установим при съпоставка на съдържанието на сделката с правилото на закона. В случая е налице уговорка, която води до значително неравновесие между правата и задълженията на кредитора и на потребителя.

Съдът намира, че нищожността на клаузите по чл. 4 от договора за кредит, не води до нищожност на целия договор, тъй като той може да се приложи и без тях – чл. 146, ал. 5 ЗЗП. Така отпадат и възраженията относно годишния процент на разходите (ГПР), защото те касят влиянието на нищожната клауза върху изчисляването му.

При това положение исковете относно целия договор подлежат на отхвърляне, а по отношение на чл. 4 от същия следва да се уважи първия, касаещ противоречието му със закона.

Относно договор за предоставяне на гаранция, съдът приема, че същият е изцяло нищожен, тъй като чрез него се цели заобикаляне на закона – чл. 19, ал. 4 ЗПК. Договорът за гаранция е потребителски, тъй като обезпечава изпълнението на потребителски кредит. Заобикалянето на закона е трудно установимо от съдържанието на договора, защото той се сключва в съответствие със закона. При това основание за нищожност, страните целят един неправомерен краен резултат, който се постига чрез сключване на една или повече сделки, които не нарушават закона. В случая договора за

предоставяне на гаранция се сключва с единствена цел да се оскъпи договорът за кредит, по такъв начин, че да се заобиколи ограничението на чл. 19, ал. 4 ЗПК. В настоящия случай възнаграждението, което е договорено по посочения договор е следвало да бъде отразено в ГПР по договора за кредит, но това не е направено. Ако това беше направено, ГПР щеше да е почти два пъти по-голям – изчисление направено от съда на основание чл. 162 ГПК, като по този начин размера на ГПР щеше да е в директно противоречие с чл. 19, ал. 4 ЗПК.

По разноските :

Когато съдът не разледа евентуалния иск, същият се оставя без разглеждане с изричен диспозитив в съдебното решение. Идентичен резултат има и липсата на изрично произнасяне от съда по евентуалния иск. Оставянето без разглеждане на евентуалния иск заличава с обратна сила последиците от предявяването му. Прекратяването на исковото производство има същото правно значение – отпадане с обратна сила на последиците, които законът свързва с депозирането на исковата молба в съда. Следователно на ответника се дължат разноски не само по разгледаните искове, а и по неразгледаните. Независимо от това, съобразявайки т. 96 от съединени дела С-224/19 и С-259/19 на Съда на Европейския съюз, настоящият съдебен състав приема, че след като договор/клауза от него е прогласена за нищожна на едно основание, относно неразгледаните искове не се дължат разноски, тъй като се касае за неравноправен характер на потребителски договор. В случая обаче исковете за нищожност на целия договор се отхвърлят, поради което по тях се дължат разноски на ответната страна по него, като съдът определя юрисконсултското възнаграждение на пълномощника на „Изи Асет Мениджмънт“ АД по исковете за нищожност на целия договора на 340 лева – чл. 25, ал. 1 и чл. 26а от Наредбата за заплащане на правната помощ. На пълномощника на ищеца трябва да се присъдят разноските за адвокатско възнаграждение, както са поискани със списъка за разноските. Адвокатското възнаграждение е при условията на Закона за адвокатурата (ЗА) – оказана безплатна адвокатска помощ, като когато адвокатът е регистриран по Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС), дължимото възнаграждение съгласно чл. 38, ал. 2 ЗА следва да включва и данък върху добавената стойност (ДДС). Възнагражденията не са прекомерни, тъй като са съобразени с Наредбата за заплащане на правната помощ и с Наредба № от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Отделно на самия ищец се дължи сумата от 50 лева – внесена държавна такса по неоценяемия иск за прогласяване на нищожност на чл. 4 от договора за кредит, както и 50 лева – дължима държавна такса по оценяемия иск за нищожност на договора за гаранция (4 % от стойността на договора, но не по-малко от 50 лева).

Така мотивиран и на основание чл. 12 и чл. 235 ГПК, съдът

РЕШИ:

Отхвърля исковете предявени от П. Д. В., ЕГН *****, против

„Изи Асет Мениджмънт” АД, ЕИК 131576434, за признаване за установено, че сключеният между тях на 10.05.2022 г. договор за паричен заем № 4479056 е нищожен поради противоречие на закона, заобикаляне на закона и накърняване на добрите нрави.

Прогласява за нищожен на основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 146, ал. 1 и чл. 143 ЗЗП – противоречие със закона, чл. 4 от договор за паричен заем № 4479056 от 10.05.2022 г., по иска предявен от П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, против „Изи Асет Мениджмънт” АД, ЕИК 131576434.

Оставя без разглеждане исквете предявени от П. Д. В., ЕГН *****, против „Изи Асет Мениджмънт” АД, ЕИК 131576434, за признаване за установено, че чл. 4 от сключения между тях на 10.05.2022 г. договор за паричен заем № 4479056 е нищожен поради заобикаляне на закона и накърняване на добрите нрави.

Прогласява за нищожен на основание чл. 26, ал. 1, пр. 2 ЗЗД вр. чл. 19, ал. 4 ЗПК – заобикаляне на закона, договор за предоставяне на гаранция № 4479056 от 10.05.2022 г., по иска предявен от П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, против „Файненшъл България” ЕООД, ЕИК 202513690.

Оставя без разглеждане иска предявен от П. Д. В., ЕГН *****, против „Файненшъл България” ЕООД, ЕИК 202513690, за признаване за установено, че сключения между тях на 10.05.2022 г. договор за предоставяне на гаранция е нищожен поради накърняване на добрите нрави.

Осъжда „Изи Асет Мениджмънт” АД, ЕИК 131576434, със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. „Джавахарлал Неру” № 28, Силвър Център – ет. 2, офис 40-46, представлявано от ... Г. Т., да заплати на адвокат Д. В. М., личен номер, адрес : гр. П., бул. „...” № , ет. , ап. , сумата от **879,60** лева с ДДС за оказана безплатна адвокатска помощ по гр.д. № 489/2022 г. по описа на Районен съд Своге – относно уважения неопеняем иск за нищожност на клауза от договор за потребителски заем.

Осъжда „Файненшъл България” ЕООД, ЕИК 202513690, със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. „Джавахарлал Неру” № 28, Силвър Център – ет. 2, офис 40-46, представлявано от ... П. Д., да заплати на адвокат Д. В. М., личен номер, адрес : гр. П., бул. „...” № , ет. , ап. , сумата от **484** лева с ДДС за оказана безплатна адвокатска помощ по гр.д. № 489/2022 г. по описа на Районен съд Своге – относно уважения опеняем иск за нищожност на договор за предоставяне на гаранция.

Осъжда „Изи Асет Мениджмънт” АД, ЕИК 131576434, със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. „Джавахарлал Неру” № 28, Силвър Център – ет. 2, офис 40-46, представлявано от Г. Т., да заплати на П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, направените по делото разноси за държавна такса по уважения неопеняем иск в размер на **50** лева.

Осъжда „Файненшъл България” ЕООД, ЕИК 202513690, със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. „Джавахарлал Неру” № 28, Силвър Център – ет. 2, офис 40-46, представлявано от ... П. Д., да заплати на П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, направените по делото разноси за държавна такса по уважения опеняем иск в размер на **50** лева.

Осъжда П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, да заплати на „Изи Асет Мениджмънт” АД, ЕИК 131576434, със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. „Джавахарлал Неру” № 28, Силвър Център – ет. 2, офис 40-46, представлявано от ... Г. Т., сумата от **340** лева – направени разноси за юрисконсултско възнаграждение по гр.д. № 489/2022 г. по описа на Районен съд Своге – във връзка с отхвърлените иски за прогласяване на цялостна нищожност на договора за паричен заем.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Софийския окръжен съд в двуседмичен срок от съобщаването му на страните, а в частта относно оставянето без разглеждане на евентуалните иски, същото има характер на определение и подлежи на обжалване с частна жалба пред Софийския окръжен съд в едноседмичен срок от съобщаването му на страните. Жалбата се подава чрез Свогенския районен съд.

Съдия при Районен съд – Своге: _____